

Otte smaa Noter til Forhandlingen om Grosserer-Societetets Komité og Handelskamre.

Af Aleksis Petersen.

Uagtet det er min Hensigt i en ikke fjern Fremtid udførligere at behandle Spørgsmaalene om Varetagelsen af de økonomiske Interesser, Grosserer-Societets-Komitéen, Handelskamre osv., skal jeg dog allerede nu — i den største Korthed — se at forebygge, at nogle Misforstaaelser, der kom til Orde under Forhandlingen i Nationaløkonomisk Forening sætte sig fast i den offentlige Bevidsthed. Da Forsamlingen Kl. 10^{1/2} (efter Etatsraad Levys sidste Udtalelse) begyndte at tænke paa Opbrud, ansaa jeg det for mindre hensigtsmæssigt at forsøge paa at opholde Forsamlingen ved nedenstaaende Bemærkninger.

1. Hvor der — saaledes som i Tyskland — findes tvungne Handelskamre, viser Tvangen sig selvfølgelig navnlig deri, at der skal betales til Handelskamrene; — men derfor bliver det ingentunde korrekt at sige, at «hele den tyske Handelsstand er (med Hensyn til Handelskamrene) organiseret ganske som hos os.» Der er Forskjelligheder tilstede; men (deri er jeg enig med Etatsraad Levy) paa Ordningen af Valgret og Valgbarhed ligger ikke Hovedvægten. Det Væsenlige er, at de tyske Kamres Virksomhed er ganske anderledes omfattende end den kjøbenhavnske Komités. Naar Grosserer Fritsche «i de fleste Henseender ikke kan se nogen Forskjel paa de udenlandske Handelskamre og vor Societets Komité», saa maa jeg svare ham, at i de væsenligste Henseender er der en særdeles betydelig Forskjel.

2. Medens en Taler (Grosserer Fritsche) mente, at Handelskamrenes og den kjøbenkavnske Komité's Opgaver omtrent falde sammen, erklærede en anden (Grosserer Mannheimer), at «Udlandets Handelskamre have ganske anderledes udvidede Formaal end Komitéen». Imidlertid har (hvad jeg ogsaa udtalte under Diskussionen) Grosserer Fritsche virkelig Ret i, at Handelskamrenes Opgaver ikke lyde meget anderledes end Komitéens; — Forskjellen viser sig først, naar vi undersøge, hvorledes der i Praxis virkes for Opgaverne! — Grosserer Mannheimer har Ret i, at Komitéens Medlemmer «kun ere Repræsentanter for en enkelt Korporation, — Grossererne.» De ere Repræsentanter for Grossererne og for de kjøbenhavnske Grosserere; men deres «Formaal» række videre end til blot at varetage de kjøbenhavnske Grossereres Interesser. Det kommer ikke saa meget an paa at udvide «Formaalene»; men det kommer an paa at udvide Forstaaelsen af dem, paa at udvide Virkemidlerne, og paa at udvide Repræsentationen.

3. Hvad det angaar «at maale Beretningerne alenvis», hvilket Grosserer Fritsche bebrejdede mig, saa fremhævede jeg netop, at en saadan Fremgangsmaade ikke gik an, fordi den vilde føre til et for den kjøbenhavnske Komité-Beretning for gunstigt Resultat. Mellem de udenlandske Handelskammer-Beretninger og den kjøbenhavnske Komité-Beretning er der, foruden den kvantitative, meget væsentlige kvalitative Forskjelligheder, hvad vel Ingen, der kjender de udenlandske Beretninger, vil benegte.

4. Højesteretssagfører Octavius Hansen rejste det Hovedspørgsmaal: Hvorledes skal Arbejdet fordeles mellem Regeringsautoriteterne (økonomisk Ministerium eller Departement) og det af Handelsstanden selv dannede Organ (Handelskammer)? Spørgsmaalet er ikke vanskeligt at besvare, og jeg kan næsten ikke tro, at mit (men maaske en senere Talers) Foredrag kan have foranledigt Højesteretssagfører Hansen til at stille det.

Naar jeg foreslog Omændringer i Regeringskontorerne, var Meningen ikke den at give Kontorerne væsentligt andre

Arbejder end deres nuværende, men den at skaffe dem flere økonomisk-sagkyndige Kræfter end dem, de for Tiden raade over. Og naar jeg foreslog Oprettelsen af Handelskamre, var Meningen ikke den at tildele disse Institutioner Opgaver der ere principielt forskellige fra Grosserer-Societets-Komitéens, men den: at skaffe Handelsstanden Organer, der bedre formaa at hævde dens Interesser.

Svaret paa det opstillede Spørgsmaal lyder altsaa saaledes: Om nogen egentlig Omfordeling af Arbejdet mellem Regeringsautoriteterne og Handelstandens Organer er her ikke Tale; det gjælder kun at faa Arbejdet bedre udført.

5. Grosserer Thune har Ret i, at jeg helt undlod at omtale Komitéens Legatvirksomhed og Uddeling af Understøttelser til Grosserernes Enker og Døtre m. Fl. Denne Side af Virksomheden staar nemlig, efter min Opfattelse, i en noget fjernere Forbindelse med Spørgsmaalet om Varctagelsen af de kommercielle Interesser.

6. Naar Grosserer Thune taler om «Handelsstandens egen Skyld», saa kan det naturligtvis ikke betvivles, at Handelsstanden har vist en vis Mangel paa Energi, naar den ikke allerede har skaffet sig den Repræsentation, hvortil den trænger; men Grosserer Thunes Bemærkning om «Handelsstandens egen Skyld: den kunde jo selv supplere Societetet med saadanne Mænd, som den antog bedst vilde fremme dens Interesser» — er uklar. Ved «Societetet» forstaas vel her «Komitéen»; men Komitéen bestaar ifølge Lov af en Formand og tolv Medlemmer, og yderligere kan Handelstanden ikke «supplere» den*), da Handelsstanden ikke paa egen Haand kan forandre de bestaaende Love. Er Meningen med den citerede Bemærkning den, at Handelsstanden kan vælge, hvilke Medlemmer den selv vil, (altsaa: «remplacere», ikke «supplere») saa vare vi jo i Mødet enige om, at Fejlen (d. v. s. den

---

*) Jeg har heller ikke erkjendt at «Rammen til Udfyldning» er tilstede. Eller i det Mindste forstaar jeg ikke, hvortil Grosserer Th. sigter med denne «Ramme til Udfyldning.»

utilstrækkelige Virksomhed) ikke laa hos Personerne, men i Institutionen. Det nytter ikke at vælge andre Medlemmer, det nytter heller ikke at vælge flere Medlemmer (hvilket, som bemærket, Handelstanden heller ikke uden Videre kan gjøre); men: selve Institutionen maa omdannes. — En saadan almindelig, rent upersonlig Bemærkning burde kunne udtales, uden at Nogen følte sig saaret. — Naar Komité-Medlemmerne Grossererne Thune og Fritsche forsvarede Komitéen, som om de kæmpede *pro aris et focis*, kan der maaske være Grund til at minde om, at selve Komitéens Formand tidligere har lovet at tage under Overvejelse, om der ikke burde gives Komitéen en ny Organisation. Et saadant Løfte vilde Formanden vel ikke have givet, naar han havde været af samme Overbevisning som de to Komité-Medlemmer, der talte i Nationaløkonomisk Forening, nemlig af den Overbevisning, at om Komitéen kan det siges: *tout est pour le mieux dans le meilleur des mondes possibles*.

7. Naar Grosserer Thune kan sammenligne Oprettelsen af et Handelskammer i en Provinsby med Aabningen af en Børs i en Provinsby, er han aabenbart ikke rigtig paa det Rene med, hvad det er for Handelskamre Indledningsforedraget anbefalede. Den Børs, han talte om, var en rent privat Indretning, der maatte synke sammen, saasnart Interessen for den var borte; — de Handelskamre, jeg talte om, ere Institutioner af officiel Karakter, Institutioner der ikke kunne forsvinde før den Lov, der skabte dem. Det er muligt, at der kun i de største af Provinsbyerne vil kunne findes de fornødne Kræfter til at lede Handelskammerforretningerne; og det er muligt, at andre Grunde tale imod Oprettelsen af Handelskamre i Provinsbyerne; men det er umuligt, at de, naar de først ere officielt konstituerede, kunne forsvinde paa den af Grosserer Thune omtalte Maade. — At der ikke «trænges» til dem, er en mærkelig Bemærkning: Naar adskillige Provinsbyer have oprettet og fremdeles opretholde Foreninger til Varetagelsen af de kommercielle Interesser, saa maa der dog vel have været følt en vis Trang. Trangen er der; men medens de provincielle Handelsforeninger kun

yderst mangelfuldt have formaaet at afhjælpe Trangen, vilde officielle Handelskamre i saa Hensende vise sig at være betydeligt mere virksomme.

8. Tilbage staar nu kun ét Punkt: det meget vigtige og af flere Talere fremdragne Pengespørgsmaal. Med Hensyn til det gjorde flere af de Tilstedeværende sig højst overdrevne Forestillinger. De forestillede sig et Handelskammer som Noget saa uendeligt dyrt, at den kjøbenhavnske Handelstand umulig kunde overkomme det. «Hvor skal Pengene komme fra?» udbrod Højesteretssagfører Oct. Hansen. «Paalæg Grossererne et Kontingent paa 10 Kr. til!» svarede Etatsraad Levy. Men Tingen kan i Virkeligheden gøres for endnu bedre Kjøb. Det drejer sig ikke her om særdeles store Summer; thi der er naturligvis Ingen, der vil opfordre et dansk Handelskammer til at udgive saa kostbare Værker som de store østrigske og ungarske Værker, jeg fremlagde i Mødet. (Ogsaa i Udlandet er det ganske undtagelsesvis at saa store og kostbare Værker fremkomme). — I Köln har Tyskland et af sine største Handelskamre. Hvad koster det? I de senere Aar har det, Alt i Alt, kostet en 13000 Kr. Skulde den kjøbenhavnske Handelsstand ikke kunne præstere saa stor en Sum? I Forretningsaaet 1878—79 havde Handelskamret i Köln følgende Udgifter:

4 pCt. Opkrævningspenge	601 Mk.	68 Pfg.
Lønninger	7500	00
Lokale, Inventarium, Varme, Belysning, Kontor- Fornødenheder	3724	56
Til Tidsskrifter, Bøger, Bogbinder	502	09
Trykning af Aarsberetning og andre Tryksager . . .	2302	22
Forskjellige Udgifter	854	86

I Alt 15485 Mk. 41 Pfg.

Kan den kjøbenhavnske Handelsstand faa et ligesaa dygtigt og virksomt Handelskammer som det kølnske, kan den være glad. Den vilde da faa sine pekuniære Ofre mere end erstatte; den vilde faa et meget rigeligt Vederlag for sine Penge. —

Med disse Bemærkninger tror jeg foreløbig at have besvaret alle de fremsatte Indvendinger.